

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת האדם בימי השובבי"ם
סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה

שע"י חסידי קאסוב

שובבי"ם תשפ"ג לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

צדקת רבי מאיר בעל הנס - כולל קאסוב



געדענקט די הייליגע סגולה פאר
ליכט בענטשען און ביי אלע אייערע
שמחות כמנהג אבותינו ודבותינו



**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
יכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 917-686-5892-2004 או במס' 917-686-5892-2004 או במס' 917-686-5892-2004

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

להשיג הגליון בירושלים יש לפנות למס' 0533176847

נערך ונסדר ע"י:

עבודת האדם בימי השובבי"ם

סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה

עוונות, אלא בעיקר ימי התעלות בקרבת אלהים מכח סגולת 'הקריאה מעורר הזמן' וכדלהלן.

בחלק מספרי הקודש נקראו הימים האלה 'פרשיות גלות וגאולת מצרים', ולדבר אחד התכוונו, שהארת ימי השובבי"ם באים מכח הפרשיות שקוראים בתורה בשבתות אלו שהם גלות וגאולת מצרים². ובאו להורות לנו, שכשם שבגלות מצרים לא השכילו אבותינו מדוע עליהם לעבור

ימי השובבי"ם ופרשיות גלות וגאולת מצרים

ימים אלו נקראים בפי כל ימי השובבי"ם, והם ידועים כימים גדולים שניתן לפעול בהם רבות לתקן חטאים ופשעים ולהתקרב לפני ה'א. גם אותם שזכו להיות מתופסי התורה, שמטבע הדברים הם רחוקים יותר מן העונות, אף להם יש קשר וחיבור לימי השובבי"ם אלו, שזמנים אלו אינם רק ימי תשובה על

א. מפני שהאריכו בזה רבותינו כולם, על כן נציגה את ראשי הספרים שגילו לנו על ימי השובבי"ם: שער רוח הקודש להאר"י הקדוש (תיקון כז), של"ה הקדוש המובא בהערה להלן. ראה גם לבוש ומגן אברהם באר היטיב ושערי תשובה סי' תרפה סעיף א.

ב. וכלשון ה'של"ה הקדוש' בהקדמתו לספר שמות: [-פרשיות] שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים, תרומה, תצוה. הנני כולל [-לפרש] כל הפרשיות אלו בסוג אחד, יען כי מישר שייכי להדדי בשנת העיבור. שדרך ישראל להתעורר בהם בדרכי תשובה ביתר שאת, כמוזכר בדברי הקדמונים והאחרונים. והנה רובם הזכירו פרשיות שובבי"ם לבד, והבאים אחריהם הוסיפו עוד ביתר שאת עוד גם כן פרשיות ת"ת, והמוסיף בתשובה יוסיפו לו עוד מן השמים.

ובספר הקדוש 'זרע קודש' (פרשת בא): וחז"ל אנשי כנסת הגדולה ברוח הקודש סדרו הפרשיות בסדר נכון לפי בהירת שכלם הזך, איך לקרות סיפור יציאת מצרים, שסדרו לקרות סדר יציאת מצרים בזמן תקופת טבת בהתחלתה וכו'. ולזה תקנו צדיקי הדור לשבור התאוות בזמן הזה ולהחזיק בתורת ה' ויראתו, להמתיק גבורות הא"ש הנרמז [-בר"ת של השמות] 'אלהים' ש'די'.

מילי דמלכא

בספר הקדוש 'קדושת לוי' (פרשת וארא) על מה שאמר השי"ת למשה ואהרן 'כי ידבר אליכם פרעה לאמר תנו לכם מופת' (שמות ז ט), שיש לדקדק, מהו שאמר הכתוב 'תנו לכם מופת', כי תיבת 'לכם' נראית כייחוד לשון, דהו"ל לומר 'תנו מופת'. ופירש, 'דהנה האר"י ז"ל כתב (שער רוח הקודש דרוש א, שער הייחודים פ"ב): צריך כל האדם להאמין שדיבור שלו עושה נחת רוח לבוראו, ופועל כל פעולות טובות לישראל על ידי הדיבור, וכשאדם מאמין שהדיבור עושה נחת רוח לבוראו, צריך האדם לשמור הדיבור מאד מכל שטות והבלים, רק ללמד זכות על ישראל, ולפיכך צריך לדבר רק בדברי תורה, וכשאדם עושה זה בוודאי הדיבור עושה נחת רוח לבוראו, והקב"ה עושה לו כל מה שצריך על ידי הדיבור שלו, שהדיבור פועל פעולות טובות". ועל פי יסוד

את כור הברזל במצרים, עד שנפתחו עיניהם לראות שקושי השעבוד היה הכנה למדרגות הנעלות ביותר של ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים (מכילתא פרשת בשלה מס' דשירה ב), ולראות את אלהי ישראל ממש במעמד מתן תורה (פע"ח שער חג המצות פ"א), כן גם כל אחד בגלות הנפש שלו, יכול בזמן הזה לצאת מן המיצר אל המרחב, ועליו להאמין שהגלות היא סיבה ודרך לגאולה העתידה לבוא עליו אחר הקושי.

שדיבורי האדם עושים נחת רוח בשמים

אחד מן העבודות הנלמדים מן הפרשיות הללו – הוא, שיאמין האדם שמעשיו פועלים גדולות ונצורות בשמים, וכפי שכתב

ג. על ענין זה שתוקף השעבוד הביא בישראל אור גדול, נאה להביא ממה שכתב ב'אור החיים הקדוש' על הפסוק (שמות א יב) 'וכאשר יענו אותו כן ירבה' וגו': מה יערב נעימות הכתוב על פי מה שכתב בזוהר (ח"ב צה:) בפסוק (קהלת ח ט) 'עת אשר שלט האדם באדם לרע לו', כי באמצעות העינוי והצרות תתברר בחינת הטוב מהרע ותסמך אל חלק הטוב ותתברר בחינת הרע מחלק הטוב ותסמך אל בחינת הרע, וב' פרטים אלו רמוזים באומרו 'לרע לו'. והוא עצמו שאמר הכתוב 'וכאשר יענו אותו כן' – כשיעור העינוי היו מוציאים ומבררים חלק הטוב ומתרבה חלק הטוב 'וכן יפרוץ'. או ירמוז 'וכן יפרוץ' שהיה נפרץ ממנו חלק הרע שהיה דבוק בו, והוא הצירוף אשר צרף ה' אותם בכור הברזל במצרים.

ד. ראה ב'נועם אלימלך' (פרשת וארא) שעמד ותירץ זה לדרכו.

ה. וזה לשון האר"י הקדוש שם: בהיות האדם צדיק וחסיד ועוסק בתורה ומתפלל בכוונה, ודאי הוא שאין לך דבר שאין לו ממש, כי אפילו אותו הקול היוצא על ידי הכאת המטה אינו לבטלה וכו', וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א): כל העושה

עבודת האדם בימי השוכבי"ם

ג

דעים, שהקב"ה מתאווה אף לעבודת הפחות שבישראל, ודיבוריו פועלים בשמים לטוב או להיפך חס ושלום.

דברי רבותינו הק' מאורי הדורות בחשיבות עבודת האדם למעלה

ומבח גדלות יסוד זה שהשי"ת משתוקק לעבודת בני ישראל ואף לעבודת פשוטי העם, ולא שייך כלל לשום אדם לומר מי אנכי שאזכה לעשות נחת רוח להשי"ת, והנחיצות לחזור עליה בפרט בדורינו אנו ומוגדל יקרת לשונם הטהורים של גדולי תלמידי מרן הבעש"ט זי"ע נביא כמה מדברותיהם בענין הלז.

ובה כתב תלמידו הגדול ב'תולדות יעקב יוסף' (פרשת עקב) 'כמו ששמעתי ממורי [-ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע] שרוב ענוותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת השי"ת, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם על ידי תפלתו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניוונין על ידי תורתו ותפלתו, שאלו היה מאמין זה, כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נזהר בכל אות ותנועה ומלה לאומרה כדקא יאות. וגם לתת לב אל מה שאמר שלמה ע"ה (תהלים סח יד) 'אם תשכבון בין שפתים', שהקב"ה שומר ושוקד על שפתי האדם

זה מבאר הקדוש"ל, 'וזהו שאמר הכתוב 'נתנו לכם מופת', דהיינו, שידועים אנחנו שם אלהי [-היינו, שיאמר פרעה שהוא מאמין שיש השי"ת], אבל אינם יודעים אם יש כח 'לכם' לעשות כל זה על ידי הדיבור שלכם [-כלומר, שמשה ואהרן בכח דיבורם יכולים לפעול ניסים כאלו]. בכך 'ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין', דהיינו [-שצוה להם השי"ת להראות לפרעה], שיש 'לכם' כח לעשות ממטה תנין ומתנין מטה על ידי הדיבור'. עד כאן לשונו.

ונאריך בדבריו לדרך העבודה שלנו, דהנה אחד מן היסודות הגדולים שהניח מרן אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב' זי"ע הוא, שצריך כל איש ישראל לידע שדיבור שלו עושה נחת רוח לבוראו, וגם פועל כל פעולות טובות לישראל על ידי הדיבור. שאף שהשי"ת רם ונשא והוא אינו נצרך לבריותיו, בכל זאת יש לו ית' תענוג מיוחד ממעשיהם הטובים והוא מתאווה לשמוע מאיתם דיבורי תורה ותפלה. ואף שאדם יכול לומר, כלום מה יכולים דיבורים דלים של פשוט כמוני לפעול לקדושתו למעלה, הלא אין חקר לתבונתו יתעלה ולא ניתן להשיגו כלל. בכל זאת, כל זה הוא מנפלאות תמים

מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד וכו', כי מדיבור האדם נוצרים מלאכים טובים או רעים כפי דיבורו וכו'.

מילי דמלכא

ולא עשו עבודת המלך, אמרו: מדוע אינו עושה עבודת המלך. השיבו: הלא קטן הוא. ותמהו מה זה לאכילה ושתיה יחשב לאיש ולעבודה הוא קטן, ודברי פי חכם חן. והנה היצר הרע עושה את האדם לעניו ושפל רוח באמור אליו, מה אתה ספון וחשוב לבנום כגדר קדושה וחסידות שאינו זוכה בו אם חד בדרא או תרי בדרא, ועל ידי זה יתרושל מלעלות בסולם השלימות בתורה או במצות להתנהג בחסידות ובכל מדות טובות, עד שבהמשך הזמן מתייאש את עצמו מכל וכל, ויוצא על ידי ענוה זו מכלל דת התורה וכו'. ובאמת זה אינו כמו שכתבתי בפרשת קדושים (ויקרא ט ב) 'דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו' וכו', שכל העדה כולם ראויים להיות קדושים וחסידים, וחונך שנעשה מטטרון (ד"א זוטא א) ואליהו יוכיחו. וכך אמר בש"ס דקדושין (מ:) לעולם יראה אדם את עצמו וכו', וכן עשה מצוה אחת הכריע את כל העולם לזכות וכו', ובל אחד מחוייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי (תנא דבי אליהו רבה פכ"ה). וערום יעשה בדעת (ע"פ משלי יג טז) ההיפך מיצר הרע הוא פרעה, העורף אחורי הדעת של משה וכו', [-שביקש ש]על ידי הסבלות והשעבוד יתייאשו את עצמו בשפלות מי אנוכי לעבוד עבודת מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא התפלה העומדת ברומו של עולם וכיוצא בזה עד שבא משה ואמר להם צווי השי"ת

לנושקה כשהוא אומרה בתורה ותפלה בדחילו ורחימו. ואם ישים אליו לבו, בודאי מי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת וזיע שהמלך גדול ונורא שומר ושוקד על שפתיים של אדם נבזה חרל אישים וכו'.

כך האדם ראוי לשום לב ולומר כי הוא 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', וכל תנועותיו ודבורו והילוכו ועסקיו עושה רושם למעלה למעלה, בוודאי יזהר בכל דרכיו ועסקיו שיהיה לשם שמים. מה שאין כן בחושב האדם מה אני ספון לפגום או לתקן למעלה ולמטה שיהיה נרשם כל עסקי למעלה, ובזה הולך בשרירות לבו ויאמר 'אך שלום יהיה לי'. ובאמת זה אינו, כי האדם על ידי מעשיו הטובים הוא דבוק בו יתברך ממש, וכמו שכתוב (דברים כה ט) 'והלכת בדרכיו', ועל ידי שהוא רחום למטה נתעורר מדה זו של רחום למעלה בכל העולמות, וכמו שכתבתי [-על המשנה] דע מה למעלה ממך (אבות פ"ב מ"א), רצונו לומר, 'ממך' תדע, איזה מדה שנתעורר כך שכך הוא למעלה'.

ובספרו 'כתנות פסים' (פרשת צו), כתב וז"ל, והענין דשמעתי משל, שר אחד או מלך שעשה סעודה לעבדיו כדי שילכו לעבודתו לחרוש או לקצור את השדה, והלכו נערים וזקנים אל הסעודה, ואמרו: מה לאלו הקטנים כאן. והשיבו: שגם הוא חשוב כמו איש, וכאשר באו אל העבודה

עבודת האדם בימי השוכבי"ם

ה

והנעשים. וכן כתב הפייטן (חזרת הש"ץ שחרית יום ב' דר"ה) 'הציב וירה אבן פינתו עבור לשעשע באימתו'. וזה הוא עיקר עבודת האדם, עבור לעשות נחת רוח להבורא ברוך הוא. אמנם אם מתייאש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח כמעשיו, הגם שיהיה סוכר שהוא עניו ושפל כרך, אם מתייאש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח בתחתונים, אין זה נקרא עניו ושפל כרך, אדרבה הוא נוטה קצת למינות, ואין זה עניו ושפל כרך העולה על לב בני האדם כי אין נחת רוח להקב"ה מהעושי רצונו. רק זה הדרך שאדם מתענג בעת אשר לומד ומקיים מצותיו, ועיקר הנחת רוח של בני ישראל בעת עסקם בתורה ובקיום מצותיו, עבור שחושבים בלבנם שהאלהי האלהים ואדוני האדונים יש לו נחת רוח כביכול ושמה כמעשינו הטובים. וכן אמר אדומו"ר בוצינא קדישא מהו' דוב בעריש זלה"ה שהקב"ה שמח כמעשינו ובמצותינו ובתורתנו, כמאמר הכתוב (משלי י א) 'בן חכם ישמח אב', ואנחנו נקראים בנים למקום (דברים יד א, אבות פ"ג מ"ד). ואמר אדומו"ר שזה פירוש המוזכר כמה פעמים (וזהו הקדוש ח"ג ז:): ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, כי פרנסה הוא לשון תענוג'.

וזה לשון הספר הקדוש 'מאור ושמש' (פרשת קדושים), 'שמעתי פירוש המדרש (ויק"ר כד ט) שכתב: 'יכול כמוני, תלמוד לומר 'כי קדוש אני ה'',

ויקחו להם איש שה' וכו' (יב ג), ודרשו חז"ל 'שה' גימטריא היצר וכמו שכתב באלשיך שם וכו'.

וראה ב'אור תורה' לקדוש ה' מכבוד המניד הגדול ממעורמש זי"ע (פרשת בא ד"ה א"י דאיתא ישראל מפרנסים), וז"ל 'דאיתא (וזהו הקדוש ח"ג ז:): ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים. וצריך לכל אדם להיות לו אמונה גדולה לזה כשהוא עושה מצוה או בלימוד תורה ותפלה שמדת שהוא עושה למטה, יתעורר תענוג גדול לעילא. ולא יאמר אך אפשר שאני אעשה תענוג גדול לעילא וכו'.

וב'קדושת לוי' (קדושות לפורים קדושה שלישיית), וזה חיוב על כל אדם, שיהיה לו שמחה כמה שהאל הקדוש משמח בו ומשעשע בעבודתו. והנה אם אדם יהיה עניו ויאמר מה אני ומה חיי שאגרום שמחה להבורא ברוך הוא, אזי יבין בלבבו ויאמר בלבבו: באמת הוא אחת מחסדי ה' ומנפלאותיו הבורא ברוך הוא שאדם קרוין מחומר גירום שמחה ותענוג וחרוה באלהי האלהים ואדוני האדונים אשר הוא גבוה על כל גבוהים ורם על כל רמים, כמו שאמר המשורר (תהלים קד לא) 'שמח ה' כמעשיו', ובמעשיו הוא עולם העשיה עולם התחתון, הוא עושה נחת רוח להבורא ברוך הוא, מחמת שיש להאל ברוך הוא נחת רוח מבני אדם אשר המה מורע ישראל עבדו, מנדל השעשועים הוא מביא שפע לכל הנבראים והיצורים

כל גישתו לתורה ולתפלה היא בדרך מרוממת יותר, שמכין עצמו ולבבו לכך, ואז עבודתו נעשית גם בשלימות הלב. שהרי יתכן ששני בני אדם יתפללו או ילמדו וכלפי חוץ נראה שעבודתם שווה, ובכל זאת, האחד יפעל גדולות ונצורות, ומאידך, רעהו יצא ידי חובתו ותו לא. ומה ההבדל ביניהם, רק שהראשון האמין בכוחו - והתפלל בכונה ורצון, ולכן לתיבות התורה והתפלה שלו יש חשיבות ומעלה יתירה, מה שאין כן חברו שעליו נאמר (ישעיה כט יג) 'יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני', שאף שהוציא את התיבות מפיו, אבל לא האמין בכוחם שהם עושים שמחה במרומים, ולכן גם כוחם מוגבל וקטן יותר.

קדושתו למעלה מקדושתכם'. שמעתי בימי נעורי פירוש בשם הרב המפורסם מורנו הרב בער מראונוי זצ"ל, קדושתו למעלה, רוצה לומר, הקדושה של הקב"ה 'למעלה', היא 'מקדושתכם', רצונו לומר שבני ישראל גורמים למעלה קדושה כביכול על ידי מעשיהם הטובים. וזהו 'קדושתו למעלה היא מקדושתכם', שאתם מקדשים עצמיכם למטה'.

חשיבות עבודת האדם ודיבורו תלוי במידת אמונתו בגדלות דיבורו ועבודתו

באמת מונח בזה גם עומק מעט, שכשאדם מאמין באמונה שלמה שדיבוריו ומעשיו עולים למעלה ועושים נחת רוח להשי"ת, אזי

1. יסוד הדבר שכפי ערך האדם למעשיו כן מעלתם, הובא רבות, ונעתיק רק מקצת איזה לשונות מן הספרים מה שכתבו בזה בענין שכר המצוות. כתב ב'הפלאה' (פתחא זעירא אות יג): **באמת אין ליתן גבול לשכר המצוה אלא שהוא לפי החשיבות המצוה אצל האדם** אם היא חשובה אצלו אלף זוז שאם יזדמן לו ריווח אלף זוז אם יבטל מן המצוה והוא מניח הריווח ועוסק במצוה, בודאי לא נפחת שכרו מאלף זוז. וזהו שאמר (אבות פ"ב מ"א) 'הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה'. כי כפי מה שחשובה בעיניו בודאי לא יפסיד מזה וכו', **שהאדם בעצמו קוצב שכרה של מצוה ואם יחשב יותר אצלו ירבה שכרו יותר ואם יתחשב אצלו יותר מכל השכר שבעולם הבא באמת אין שיעור לשכרו**. ובמקום אחר כתב (מס' ברכות הקדמה): אמרו חז"ל (חולין פז) שרבן גמליאל חייב לאחד עשרה זהובים בעד שכר שכיסה דם בשביל שלקח מאת רעהו הברכה. ויפלא, למה עשרה זהובים, ומי הגיד לו זה. אמנם נראה שהשכר הוא לפי רצון האדם, דהיינו, כפי חשיבות המצוה אצלו, ואם היתה המצוה חביבה לו בעיניו כמו סך אלף זהוב, אז מגיע לו גם כן שכר אלף זהוב, ואם יותר יותר. נמצא שניסה אותו רבן גמליאל לאותו האישי, והיה שווה בערכו כמו עשרה זהובים אמירת הברכה לכן חייב אותו עשרה זהובים וזהו 'הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה', כפי אשר תפסיד כן יהי שכרך.

עבודת האדם בימי השובבי"ם

ז

שדיבוריו אינם דבר של מה בכך אלא עולים לרצון והשי"ת מתעלה מהם, לכן, כשדיבוריו עולים לרצון עד לכסא הכבוד ממש, רוצה השי"ת להיטיב עם המתפלל ומשלים מבוקשו.

והוא שכתב ב'נפש החיים' (ראה בשער ה), שכשאדם צריך לאיזה תשועה גדולה, יבקשה מהשי"ת בעת לימודו. כיון שבשעת לימוד התורה האדם מעלה את דיבוריו לגבוה, אזי אז משאלתו עולה גם כן למעלה למעלה. משל למה הדבר דומה, לעני שבא לבקש צדקה גדולה מעשיר, שאם מבקש ממנו בזמן טוב, אזי הוא אינו צריך להרכות ולהפציר למתת יד הגונה, אבל אם העשיר אינו במצב

הלומד והמתפלל בכונה שדיבוריו עושים נחת רוח, זוכה שמתקבלים תפלותיו

וכשאדם עושה זה, שלומד ומתפלל באופן שדיבורו יעשה נחת רוח למעלה – ממשיך שם ב'קדושת לוי', בוודאי הדיבור עושה נחת רוח לבוראו, והקב"ה עושה לו כל מה שצריך על ידי הדיבור שלו. דורנו הוא 'דור סגולה' ורבים להוטים אחר כל סגולה שימלא ה' משאלות לבם לטובה, וכאן נגלה לנו מספרי האמת סוד גדול, מה יעשה אדם שתקובל תפלתו, שיאמין בכח דיבורו בעת לימוד התורה והתפלה, ואז הקב"ה עושה לו כל מה שצריך על ידי הדיבור שלו. שכיון שמאמין ובוטח

'ושכר עבירה' וכו', למשל אם חלל שבת עבור עשרה זהובים, נמצא המצוה אינה שווה אצלו אלא עשרה זהובים, אם כן מהראוי שלא יתנו לו שכר שמירת שבת כי אם עשרה זהובים כיון שאינו חשוב לו יותר.

ותלמידו מרן 'החתם סופר' זי"ע דרש על פי זה (דרשות ח"ב שב) את שנאמר גבי רות 'ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה' (רות ב יב), דיש לדעת מהו לשון 'משכורתך שלמה' וכי יש שכר שאינו שלם. ויש לומר על פי מה שאמר מורי ורבי הגאון החסיד בעל הפלאה הי"ו, כי לשון 'על מנת לקבל פרס' (אבות פ"א מ"ב) יצדק כך, דהנה כל חפצים לא ישוו בשכר מצוה אחת, אלא שלפעמים אדם קובע לו שכרו, על דרך משל, הרגיל במצוה ופעם אחת מניחה מלעשותה משום הפסד ממון מה, הנה גלה דעתו שלא עלתה לו שוויות המצוה בעיניו מפני הפסד הסך ההוא, הרי קבע לו שכר כל אותן שכבר עשה בשכר הסך ההוא, והרי זה 'פרס' לשון חלק ומחצה ממה שהיה ראוי לו, כי אילו לא סיכל לקבוע לו שכרו, היה כל חפצי העולם הזה אינם כדאים נגד שכר אחד ממצותיו, עד כאן דברי מורי הגאון נ"י ודברי פי חכם חן. והנה רות שהניחה מולדתה ובית אבותיה והלכה אל עם אשר לא ידעה היא ואבותיה, ונפלו עליהם בעניותה, והיא היתה בת מלך, הרי בטוחים אנו שלא תעזוב שום מצוה עבור שום דבר מהעולם הזה ולא תקבל שכרה בפרס, על כן אמר 'ותהי משכורתך שלימה' דייקא ולא בפרס.

מילי דמלכא

בדיבורכם נחת רוח בשמים. ולזה צוה השי"ת למשה שישב על טענה זו ב'קח את מטך', מטה הוא לשון של דבר המסבב המטה מן הדרך". כלומר, פנה לך מדברי פרעה שאין להשי"ת נחת רוח מדיבורי קדושה, אלא 'השלך לפני פרעה' והוכח לו שיש 'לכם' כח לעשות ממטה תנין ומתנין מטה על ידי הדיבור.

פרעה הרשע ידע את מעלת דיבורם ישראל, והעבדים קשות שלא יתפללו להשי"ת

עתה נוכל להבין מה שכתוב, שכשראה פרעה שמשה ואהרן מבקשים להוציא את בני ישראל ממצרים, צוה לנוגשים והשוטרים 'לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשום הם ילכו וקושו להם תבן, ואת מתכונת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשום תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צועקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו, תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר' (שמות ז ט).

רוח טוב, אז נצרך לשדלו בדברים. ולדידן, אף שאצל השי"ת אין שינוי בזמנים, אבל יכולים ליקח לקח מן המשל לעבודתינו כלפי מעלה כביכול, שבזמן שמחה ונחת רוח אצל השי"ת, יכולים לבקש גם ללא הפצרת דברים, והוא ית' שומע התפלה ועונה בעת שועם אליו.

ציווי השי"ת למשה ואהרן שלא ישמעו לטענות פרעה שאין להשי"ת נחת רוח מדיבורי ישראל בזה נשוב אל הראשונות לדברי ה'קדושת לוי' דלעיל, שכיון וכוחם של ישראל בפה הוא רב ועצום וביכולתו לפעול נוראות, אמר השי"ת למשה ולאהרן, היו נכונים שכשתעמדו לפני פרעה הרשע היודע סוד זה, הוא יבקש לערער ולהחליש כוחכם, ולומר לכם: הכי גדול כח הדיבור שלכם, והאם הנכם מאמינים עדיין בה' אחד שהוא יכול וחפץ בגאולתכם, ראו כיצד אתם נרדפים ובעומק השעבודי, וכיצד תאמרו מה שתאמרו. וכל מגמתו הוא למנוע ממכם ומבני ישראל לדבר לפני ה' ולגרורם

ז. כדרך המובא לעיל בדברי הכתונת פסים, עיי"ש.

ח. כמו שהביא ב'תפארת שלמה' (פרשת מטות): מה שאמר הקב"ה למשה 'מזה בידך ויאמר מטה' (שמות ד ב). ויש לדקדק מה זה ששאל לו הקב"ה 'מזה בידך' הלא ראה שיש בידו מטה. אך מפני כי הקב"ה היה מצוה למשה רבנו ע"ה להנהיג הדור, והיה משה ירא לנפשו פן לא ישמעו אליו בני ישראל. לכך אמר לו הקב"ה 'מזה בידך', פירוש, איזו כח אתה רוצה שיהיה בידך להנהיג הדור. ויאמר מטה', פירוש שיהיה ביכולתו 'להטות' לבבם לטובה.

יכירו את רום ערכם שתפלתם בכל מצב פועלת גדולות. והוא הוא ה'דברי שקר' הגדול ביותר, שמראה לאדם כאילו אין לו כלל כח וחיבות לפני ה', אף שפרעה ידע שההיפך הוא הנכון, ולכן אמר 'דברי שקר' בלשון סגי נהר שהוא ידע עד כמה דבריהם הם 'דברי אמת' ורק שהוא היה רוצה להשפיע עליהם דברי השקר שלו.

האמונה בדבר פועל שכך יהיה

וזה כל עיקר עבודת האדם, לשנן ולהחדיר לעצמו כי כן הוא, שדיבוריו ומעשיו נוגעים במקום גבוה. ועל ידי שישירש בלבו שוב ושוב שאמת הדבר, האמונה שהיא גם לשון המשכה (אוהב ישראל פרשת נח בשם הרה"ק מזלאטשוב זי"ע) פועלת שאכן יומשך עליו מה שחשב.

עך היכן מגיעים הדברים — שהמחשבה מושכת שכך יהיה, נלמד מדברי הספר הקדוש 'צמח ה' לצבי' (פרשת ראה), דוה ידוע שהמצרים עבדו לנילוס (זוהר הקדוש ח"ב יח.). ולצאן (שמור טז ג), ובוודאי לא יתכן שהמצרים שהיו מכשפים וגדולי דעה

ראשון נראה הדבר כתימה, מדוע צוה פרעה שלא לתת לעם תבן ללבון הלבנים, והלא בכך תסתיים המלאכה באיחור זמן ממה שחשב בראשונה מאחר שיהיו עייפים ועמלים, כי אין בכח אנושי לסבול לאסוף תבן וגם לעבוד עבודה קשה כבימים ימימה באותו פרק זמן. ועוד יש לדקדק בלשון שאמר פרעה שתכבד אליהם העבודה 'ואל ישעו בדברי שקר' - שהם עובדים קשה^ט, דהא כיצד יתכן לומר שאלו הם דברי שקר הרי זה מה שאכן היה, שבני ישראל עבדו עבודת פרך מאין הפוגות, ומי עוד כפרעה ידע עד כמה נכונים הדברים. אלא, שפרעה הרשע ידע את שאמרנו שכוחם של ישראל תלוי בפה, וכפי שיאמינו במעלתם זו, כן יוקל להם השעבוד והשי"ת ישמע תפלתם ויוציאם מתחת ידו. ולכן, העבידם בעבודה קשה ובחומר ובלבנים, כדי שלא יהיה להם מנוחת הדעת להתפלל להשי"ת. וכיון שראה שהם מבקשים לצאת ממצרים, הלך וטרדן והכביד עליהם את העבודה עוד, כי זה עיקר כל מה שחיפש שהדעת של בני ישראל יהיה בגלות (פע"ה שם), שלא

ט. ועיין במפרשי התורה פירושים אחרים בביאור 'דברי שקר', ואין כאן מקומם.

י. בספרים הקדושים האריכו (בני יששכר מאמרי חודש ניסן מאמר ג אות ז, אגרא דכלה פרשת כי תבא), כי בודאי לא היו חכמי הגויים נבערים מדעת להשתחוות לאיזה דמות ולומר שהוא אלוה, אלא התכוונו בכל דבר למזלו בשמים ואמרו שהוא שולט על הבריאה, וכפי שכתב הרמב"ם בהל' עבודה זרה (פ"א ה"א-ב) שכך היה העבודה זרה בדורות שקדמו לאברהם אבינו.

הרחבת הענין על כח האמונה בדבר שפועלת נפלאות, נוכל ללמוד מציווי של פרעה להשליך את כל הבן הילוד ליאור הנילוס. ועמדו בזה, אחר שמטרתו היתה להמית את מושיען של ישראל, מה ראה לגזור להשליך את הילודים למים דווקא^י, ופעמים שהיה זה טורח גדול - להביא

אמרו שהטלה שנולד זה עתה נגד עיניהם הוא קדמון וברא את העולם. אלא שהאמינו והשרישו הלוך ושוב שכל כוחם ועצמותם הוא בכח הטלה, ומחשבתם המשיכה לטלה כח מסוים של אלקות, וכלשונו: וידוע שהעובד עבודה זרה, העובד נותן כח בעבודה זרה בהאמינו בה^א.

יא. וזה לשונו בפרשת שמות: הנה איתא בילקוט (בראשית קמז), כי בא החלום ברוב ענין וקול כסיל ברוב דברים (קהלת ה ב), אמר פרעה מי מתקיים על מי, אני על אלהי או אלהי עלי. אמר לו 'אתה על אלהיך', הרשעים הם מתקיימים על אלהיהם - 'הנה עומד על היאור' (בראשית מא א), הצדיקים אלהיהם מתקיים עליהם, 'והנה ה' נצב עליו' (שם כח יג), האבות הן המרכבה, עכ"ל. הפירוש הוא, מי מתקיים על מי, כי ידוע שהאמונה מה שמאמין אדם בדבר, האמונה הזאת נותנת כח לדבר ההוא, כמו שכתוב בספר חסידים (סי' נט) על ענין נחוש שאין בו ממש, רק שהמנחש נותן כח בהנחוש ההוא על ידי מחשבתו ודבריו שמאמין בדבר ההוא, ומצליח ענין הנחוש שיהיה כך. וכן על דרך זה אמרו רז"ל (עי' ע"ז נה). בהאי מין דשאל אמריתו עבודה זרה לית בה ממש, והא לא נחית מטרא ואתא עבודה זרה בחלמיה כנ"ל עיין שם, והשיב לו 'משגיא לגוים ויאבדם' (איוב יב ג) - להטעותכם בא וכו'. נמצא היוצא מזה, שהאדם על ידי שמאמין בהעבודה זרה, הוא ממשיך בה כח והשפעה שיתקיים הוא עליה, נמצא הוא למעלה מן העבודה זרה שלו, שהוא יכול להמשיך לה כח וההשפעה, והיא אין בה שום כח להמשיך לעצמה השפעה. וזה שאמר פרעה 'מי מתקיים על מי אני על אלהי', כנ"ל שהקיום הוא ש'אני על אלהי' וממשיך לו השפעה. אמר לו: אתה על אלהיך וכו' - 'והנה עומד על היאור' הרשעים על אלהיהם, שהם למעלה מאלהיהם כנ"ל. והצדיקים אלהיהם מתקיים עליהם שאף שלהשפעות השי"ת צריך ההתעוררות התחתון מהצדיקים (זוהר הקדוש ח"א ט), אבל העיקר ההשפעה הוא מאתו יתברך. וזו אלהיהם מתקיים עליהם - 'והנה ה' נצב עליו' וכו', וזהו האבות הן המרכבה (ב"ר מז ו).

יב. בדרך הפשט הטעם שגזר פרעה הרשע להרגם במים הוא כמו שאמרו בגמרא (סוטה יב:), שראו איצטגנוני פרעה שמשה רבנו לוקה במים [-בחטא מי מריבה], וחשבו שזה הולך על זה. וברש"י כתב (שמות א י): ורבותינו (סוטה יא, שמו"ד א ט) דרשו: נתחכם למושיען של ישראל לדונם במים, שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולם, והם לא הבינו שעל כל העולם אינו מביא, אבל הוא מביא על אומה אחת.

עבודת האדם בימי השובבי"ם

יא

פנימיות שם 'אהיה אשר אהיה' וטעם העשר מכות

בשראה השי"ת עד כמה פרעה ועמו מבקשים להשכיח מבני ישראל את חביבות כחם, הוצרך לגלות למשה רבנו את שמו הגדול, כדי שיזכרו בני ישראל שכוחם בפייהם והם יכולים לפעול הרבה מאד. והם הם דברי הכתובים שאמר משה להשי"ת (שמות ג יג-יד) 'הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת לי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם', היינו, שמשה רבנו שאל לפני ה', מאחר שבני ישראל שרויים במ"ט שערי טומאה ופרעה הרשע משכיח מהם את ערכם, 'ואמרו לי מה שמו', כלומר, מהיכן יש לנו כח להתקרב לה' שישמע קולנו בסבך הטומאה הזה. והשיב לו השי"ת 'אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם'. ופנימיות הדבר, שכשנבוא לחשב 'אהיה' פעמים 'אהיה', יצא לנו מנין 'אמת', שהאיר לו השי"ת למשה, כי גלוי וידוע לפניו שמצרים משעבדים את בניו בגלות הדעת בידעם בעצמם כוחם הגדול של עבודת ותפילת בני ישראל, וזאת תהיה עצתם, להידבק

תינוק מקצה מצרים עד ליאור, ומדוע לא גזר להרוג את הזכרים בחרב בכל מקום שהם. אלא שפרעה הרשע חשש שמושיען של ישראל יצליח להינצל הילדים וכפי שאכן היה, ולכן עשה עצה עמוקה להשליך את הילדים למים, כיון שהנילוס היה האליל של מצרים, ורצה בזה, שגם אם ילד מילדי העבריים יצליח להינצל מן המים, בכל זאת, כיון שנגע בטומאה הגדולה של הנילוס, הרי שלא יוכל להיות מושיען של ישראל. אלא שמשה רבנו בקדושתו הפר את עצתו על ידי שעשה את מי היאור טהורים, כדין השקה שמכשירה את המקוה וקלקל את מחשבתו".

הרי לנו גודל כח הנילוס – העבודה זרה של מצרים, שאף מי שהיה נכנס לשם לרחוץ גופו, היה נדבק בטומאה ולא יכל לסור ממנה, אילולי כאן שעמדה לישראל כוחו של משה רבנו. וכל זה הגיע מחמת שהאמינו מצרים שהוא האליל המשפיע לארץ מצרים. ויש לנו ללמוד מזה להבדיל אלפי הבדלות לעבודת ה', שהאמונה שמעשה האדם רם עד מאד, מגדיל את הדבר ונותן בו כח גדול.

יג. עשרה מאמרות מאמר חיקור דין ח"ג פ"ד.

יד. ליקוטי תורה להאר"י פרשת שמות, שער הכונות דרושי הלילה דרוש י, מגלה עמוקות פרשת האזינו, ארחות צדיקים שער האמת, אגרת הטיול חלק הסוד אות א.

להשי"ת בתורה ובתפלה ובקדושה וטהרה, אולם היצר הרע החבוי בלבו של אדם מייאשו כסדר, ומסיח לו: האם עולה על דעתך שמעשיך הטובים פועלים גדולות ונצורות במרום, והיתכן כלל לומר, שהוא ית' מתרצה מעבודה פשוטה של איתכפיא על רצון לא טוב. והעצה כנגדו, לזכור שהיצר עושה את העבודת ה' לתכבד העבודה' כאילו הוא עבודה כבידה ונוראה שאין לכל אדם שייכות לזה והוא רק מנת חלקם של בני עלייה ובעלי כשרונות וכו', ואף שהוא יודע ששקר בפיו בכל זאת הוא אינו בוש לומר לאדם 'ואל ישעו בדברי שקר', אבל לא כן הם הדברים, שחותמו של הקב"ה הוא אמת (שבת נב:). ה'אהיה אשר אהיה' – שנתגלה למשה רבנו בתוקף הגלות, שהשי"ת אוהב כל מעשה ודיבור של איש ישראל אף הפחות ביותר^{טו}. ואין הדבר תלוי כלל לפי כשרונותיו של האדם, וכל אחד לפי תכונותיו שניכון בהם יכול לעשות נחת רוח בשמים, כפי שהמדרש (שמד"ר כט א) אומר, שבשעת מתן תורה נגלה השי"ת בכח של כל אחד ואחד, הבחורים לפי כחן והוקנים

ב'אמת' הרמוז ב'אהיה אשר אהיה', ובכח זה יוכלו לבטל את ה'ואל ישעו בדברי שקר' של פרעה וכל גלות מצרים.

ולפי שראה השי"ת כי פרעה הרשע הצליח להטמיע מהם את כוחם הגדול, שבוקר וערב בני ישראל משכימים ומעריבים, והיו אומרים לנפשם, מה יש להשי"ת בעולמו מקימתי מידי יום לעבוד עבודה מפרכת ולסבול עינויים גדולים, וללכת לישון מעט כדי להשכים מחר לאתו מטר. על כן עשה ה' אותות ומופתים בפרעה ועבדיו ובכל עם ארצו ושינה את כל מערכות תבל, כדי להוציא מלב בני" אמתן מחשבות זרות שהתגנבו לתוך מחשבותיהם 'מה יש לו להשי"ת מכל עמלי', ושיכירו בניו וידעו את מעלתם מכל האומות, שכל מעשה טוב שלהם עולה לרצון בשמים ועושה פעולות גדולות.

שיאמין האדם כי כוחו גדול

ובל דברי פרשיות האלו הם מוסר גדול עבורנו, שבעצם לכל יצור נברא יש תשוקה ורצון להתקרב

טו. וגם ששם זה רומז למי שהוא במדרגת בעל תשובה, שאף אם העווה וחטא, בכל זאת עדיין הוא חביב לפני ה', כמו שכתב הרה"ק מלובלין זי"ע בספרו הקדוש 'דברי אמת' (פרשת שמות): על כן השיב להם 'אהיה', היא התשובה, פירוש, הגם שלא הייתי כראוי, אהיה מן עתה והלאה. וכן הגאולה תלוי בזה השם [-כמו שאמר לו השי"ת למשה] 'אהיה' עמם [-בגלות אחרת]. וזה 'אהיה אשר אהיה', על ידי התשובה שקיימו המרומז ב'אהיה', על ידי זה אהיה עמם.

כל יהודי בפנימיותו בוער להשי"ת
 עד כמה גדולה מעלת נפש כל אחד
 מישראל, נלמד מאומרם ז"ל
 בגמרא (ברכות יא:): שהיו מקומות
 שקראו בכל יום יחד עם פרשת קריאת
 שמע את עשרת הדברות, אלא
 שחכמינו בטלום ואמרו שלא לנהוג
 כן. וניתן לפרש זה על פי מעשה
 שהיה אצל הרה"ק משינאווא זי"ע,
 שהיה רגיל בעבודתו לעשות 'תנועה'
 מיוחדת בתיבת 'והנורא' שבשמונה
 עשרה. ביום מן הימים הזדמן איש
 בער לבית המדרש וביקש להזכיר את
 צרכיו הגשמיים. אלא שכשהרה"ק
 נעמד להתפלל כדרכו ועשה את
 ה'תנועה' כמנהגו, התפעם האיש הלזה
 מאד, עד שלא הבה לשוב לביתו
 ולילדיו ונשאר בין כותלי בית
 המדרש. באו החסידים לפני הרה"ק
 וסיפרו לו מהנעשה, ויצוהו לשוב
 ולעשות לביתו כימים ימימה^{טז}. הרי לנו
 שיש מציאות שגם אדם גשמי יכול
 לשמוע דבר קדושה, ונפשו נמשכת
 מעליה להשי"ת כשלהבת אחר האש.
 ולזאת אמרו חכמים שלא לקרוא את
 פרשת עשרת הדברות - ששמעו בני
 מפי הגבורה - ביחד עם קריאת שמע,
 כיון שהכירו במעלתם של ישראל,
 שאם יקראו פרשת עשרת הדברות
 בכל יום, אזי יש אפשרות שכשיאמרו
 אנוכי ולא יהיה לך וכו' שזאת שמעו

לפי כחן והקטנים לפי כחן. היינו,
 שכל אחד לפי השגתו יכול להביא
 נחת רוח בשמים אף אם הוא אינו
 בעל כשרון.

רק עלינו מוטלת עבודת עבודה
 להאמין בכוחנו, ולידע שכל
 כמה שמאמינים שכן הוא, אזי מתרבה
 כח הדבר, וכפי שנוכחים לראות באלף
 אלפי הבדלות מאמנות המצריים
 באלוהיהם, שתוקף האמונה מביאה
 המשכה בדבר.

תוקף חיזוק לזה נוכל ללמוד ממעשה
 הידוע של רבי עקיבא,
 שבראשיתו היה עם הארץ עד שחמיו
 כלבא שבוע לא האמין שביכולתו
 ללמוד אפילו פרק או הלכה אחת
 (כתובות סג.), ואף על פי כן מה עלה
 בסופו שנהיה גדול שבגדולים עד
 שמשו רבנו תמה מדוע לא ניתנה
 התורה על ידו (מנחות כט:). ומהיכן
 הגיע למעלתו הרמה, רק מכוחה של
 רחל אשתו שנטעה בו את הידיעה
 שבפנימיותו אצורים כוחות גדולים
 ושלא יזלזל אפילו במעשה קטן
 שיעשה, וכמשל המים ששחקו את
 האבנים (אבות דרבי נתן פרק ו), שפרוטה
 לפרוטה ממעשיו הטובים פועלים
 רבות בשמים, וכיון שהאמין בדבריה
 הגיע להיכן שהגיע.

טז. חסד נעוריר פתיחה ענף ז, רועה אבן ישראל דף מה ועוד.

מילי דמלכא

ושמרתם את בריתי' (שמות יט ה) שעל אף ש'עתה' יהיה לכם קשה לקיים את התורה, אבל מכאן ואילך יערב לכם (רש"י שם ד"ה ועתה), כי עיקר הטעם של תורה ועבודה מגיע רק אחר יגיעה רבה ואי אפשר מיד לחזות בנועם ה' עם תחילת העבודה.

וגם זאת נלמד מהפרשיות שלפנינו, שנוכל לראות שאף שבני ישראל היו צריכים להיות הראשונים שישמחו על בשורת הגאולה, בכל זאת אמר הכתוב 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה' (שמות ו ט), שבני ישראל לא האמינו שיגאלו. ויותר מזה הם אף טענו, כיצד יתכן שהשי"ת חפץ לגאלנו, כשהגלות ממשיכה בעוז וקושי השעבוד הולך וגדל עד שאפילו 'תבן אין ניתן לעבדיך' (שם ה טז), וכביכול אף משה רבנו נסתר ממנו להבין כל תהלוכות הגלות, כפי שקבל לפני השי"ת מדוע שלחו לפני פרעה, כי 'מאז באתי לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך' (שם פסוק כג). אבל השי"ת נענה למשה רבנו שכן היא דרך עבודת ה', שלמרות שבתחילה כתוב 'ויאמן העם' (שם ד לד) והאמינו שיגאלו, בכל זאת

כל נשמה ונשמה מבנ"י מפי הגבורה ימשך הנפש מישראל אחר זה ולא יוכלו לנהוג מנהג דרך ארץ, לעסוק במשא ומתן וגם בתורה. וזה חיזוק גדול עבורנו, בראותנו עד כמה האמינו חז"ל בכח שיש ביד כל אחד ואחד, עד שנמנעו מלהזכיר בכל יום את עשרת הדברות, כי אכן נשמת כל איש ישראל מסוגלת עד כדי כך להירבק בהשי"ת ולשכוח כל הגשמיות מרוב דביקותו בה'.

כל ההתחלות קשות, אבל מכאן ואילך יערב לכם

אחד מן הדברים הגורמים רפיון גם לאותם המאמינים ביקרת מעשיהם, הוא שרוצים לראות הצלחות מיד עם תחילת דרכם בעבודת ה', ותולים את הצלחת דרכם האם הם רואים שעלו מעלות רמות אם לאו. וצריך להשריש היטב, כי מחשבות אלו וכל כיוצא בהם אינם נכונים כלל¹, והדרך בעבודת ה' עולה תחילה בהתאמצות מרובה עד שזוכים לטעום טעמה של תורה, וכפי שאמר השי"ת לומר לישראל קודם קבלת התורה, 'ועתה אם שמע תשמעו בקולי

יז. וטענה זו היא השפעה מה'גאס' [רחוב] של זמננו, שהאדם מדמה את ההצלחה ברוחניות כשם שהוא משוה הצלחה בדבר גשמי שמעלתה ניכרת אם היא מגיעה במהירות וללא קושי, ואומר, שאם עבודת ה' עולה בידו בזריזות ובקלות מוטב, ואם לאו סימן שלא ניתן להשיג זאת יותר. וזה אינו, כי כדי להצליח ברוחניות, צריכים יגיעה רבה מעט מעט עד שיכולים לכבוש הר גדול, היפך מדברי העולם הזה שקניינו באים מהר והולכים מהר.

ה'. וזהו שאנו אומרים קודם 'הנחת תפילין': 'וציוונו להניח על היד וכו', ושהוא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו, ועל הראש כנגד המח שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו'. כי אור התפילין אינו עושה פעולה חדשה באדם, אלא מגלה ומסיר לכל אחד את ה'כתנות עור' של 'תאוות ומחשבות לבנו' שבו, ומאיר את פנימיותו מן ה'כתנות אור' שבתוכו.

ומקום התפילין שבראש הוא כנגד המח השלישי שבאדם^{ח"ג} מקום משכן הנשמה, והקשר האחורי של התפילין מכוון כנגדו, לפי שהוא מעורר את הנשמה שבמח לעבוד את ה', וכפי שנרמז ב'זוהר הקדוש' (תיקו"ז ת"י כא נה:): **ארבע בתי דרישא אינון 'אהיה'**. ולא רק הבתים של התפילין יש בהם שמות הקודש, אלא גם הרצועות קדושים ומקיפים את הלובשן בשמות הקודש, שכן ברצועות כורכים ועושים שם שד-י, שם הצמצום (חגיגה יב, זוהר הקדוש ח"ג רנא:). ועל ידה יכולים להתקשר להשי"ת גם בעולם הגשמי שהוא בבחינת 'אני אל שדי' אני הוא שאמרתי לעולמי די'. ואמנם כן שהתפילין הם רמז להתקשרות האדם עם קונו, שהשם 'תפילין' הוא מלשון

לא תמיד רואים מיד את ההצלחה לאורך זמן, ויכולים להיות אחר כך במצב של 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה', אבל זוהי דרך ה', שאין רואים מיד את העליה ויכול הדבר להיראות כאילו להיפך, שהדברים לא פעלו כלל. וכשזוכים, רואים בחלוף הזמן שמה שהיה נראה כימי ירידה היו לצורך עליה, כשם שהיה במצרים שנוכחו לראות לבסוף שהטעם שהקשה ה' את הגלות היה מפני שכבר חפץ לראותם עומדים לפי ה' סיני ומקבלים את התורה, ולזה הקשה את הגלות שקושי השעבוד יהיה תחת השנים שנתרו להם.

כה התפילין לגלות את פנימיות כל איש מישראל

ומחסדי המקום שרצה שזכור בכל יום תמיד זאת, ציוונו להניח תפילין, שהתפילין הם אות לנו נגד ה'ואל ישעו בדברי שקר' של פרעה, לפי שיש בכל אחת מן התפילין הן בשל יד והן בשל ראש בכל אחד מהם נכתב כ"א פעמים שם הוי"ה כמנין 'אהיה' (תיקו"ז קמד:). ובעת שלובשים אותם זוכה אדם להפך את ה'כתנות עור' שבו ל'כתנות אור' (זוהר הקדוש ח"א כח:; תיקו"ז ת"י כא נה:), להבהיק את האמת שכל פעולותיו אהובים לפני

יח. שיש לאדם ג' מוחין כידוע וכן הוא למעלה בשמים, כמו שכתוב ב'זוהר הקדוש'

(ח"ב יד:; ח"ג רמז:).

מילי דמלכא

בתפילין, ולהאמין כי כל פעולה קטנה הנעשית למען ה' ותורתו, פועלת גדולות ונצורות בשמים. וזוהי נקודת החילוק בין מי שמתעלה בעבודת ה' למי שאינו, שרק מי שידוע להחשיב כל עבודה שלו, ואף שקשה לו שהוא אינו רואה מיד סייעתא דשמיא, מבורר אצלו שכן הוא סדר הבריאה, הוא זה שבסופו של דבר מגיע להיות מעובדי ה' האמיתיים, לא כן מי שמתעטף בענוה פסולה, לומר, מי אנכי ומה ערך יש למעשי, סופו שנשאר ריקן מכל.

יעזור השי"ת שנשכיל להחשיב כל עבודה שלנו במחשבה דיבור ומעשה, ולהיות דבוקים בשורש האמת, ושכח הדיבור הפשוט שלנו יעלה ויגרום כפי שאמר ב'קדושת לוי' שם ופועל כל פעולות טובות לישראל אכ"ר.

נפתולי אלהים נפתלתי' (בראשית ל ח) שהוא לשון חיבור (רש"י שם ד"ה נפתולי), שעל ידי התפילין יכולים לדבוק בשורש ולהיות אחוזים ב'אמת' שהיא התורה והמצוות, ושכל פעולה ולו הקטנה ביותר מביאה נחת רוח בעליונים, וכמו שכתב ה'מהרש"א' (חא"ג ברכות ו. ד"ה מנין): **כי מצות ענין תפילין הוא שיש לנו להיות דבקים בו יתברך, והנחתן עלינו היא משרה שכינה עלינו בשמו, וד' פרשיותיה שכתוב בו מוביחין, על דרך זה מצות תפילין שיהיה לישראל דביקות וקרושה בה' בכל נפשם ובכל לבנם ובכל מאודם.**

ואחר שיש לנו סיוע מן השמים, מעתה אין הדבר תלוי אלא בנו שעלינו להתקשר בקשר עליון עם קשר התפילין^ט, שהיא הדביקות ב'אהיה' – נקודת האמת המאירה

יט. כתב בספר הקדוש 'באר מים חיים' (פרשת משפטים): ועל כן אמרו ז"ל (מנחות מג): כל שיש לו תפילין בראשו וכו' ומזוזה בפתחו וכו' מובטח לו שלא יחטא. ולכאורה אנו רואין בני אדם ששלוש אלה יעשה להן, ואינם בטוחים מן החטא. ואמנם, כי לכאורה היה להם לומר 'מי שיש לו תפילין על ראשו', כי הלא על הראש הם התפילין ולא בראש. ואמנם במי שהם על ראשו לבד ואינו משימם בראשו לשום מחשבתו בהן, הרי הוא כמו שמוניחן על הכותל, אם הוא אינו מהרהר כלל הכתוב בהן, מה לי שמונחים על הראש או על הכותל והשולחן וכדומה. רק מי שיש לו תפילין בראשו שבראשו מונחים תפילין שמחשבתו קשורה וצמודה באת אשר מבואר בהתפילין, והוא יחודו ואחדותו יתברך ואשר לו הכח והממשלה, ובהציווי לשעבד על ידיהם תאות הלב והנשמה שבראש עם שאר חושי וכוהיו, זה הוא אשר מובטח שלא יחטא כי מורא ופחד ואימת ה' אלהיו עליו ואהבתו קשורה עמו וצמודה.

היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם

אלו יעמדו על הברכה שנדבו סכום הגון להוצאת הגליונות

פטרון השבוע

נדבת ידידנו הרב החסיד המפואר

רבי **יחזקאל קליין** הי"ו

לעילוי נשמתו הטהורה של

אביו הרה"ח ר' **אברהם מאיר** ב"ר **שרגא פייש** ז"ל
נלב"ע י"ז טבת תשנ"ד

זכות הפצת התורה יהיה עילוי לנשמתו למעלה בגנוי מרומים,
ויהי לזכות לצאצאיו היקרים ללכת בדרכיו הנעלים והטהורים

פרנס השבוע

נדבת ידידנו הרב החסיד המפואר

רבי **מנשה שטיין** הי"ו

לרגל השמחה השרויה במעונו

בהולדת בתו

בשעה טובה ומוצלחת

זכות הפצת התורה יעמוד לו, שיזכה לרוות רב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך ברכת שמים מעל ולחיים טובים ארוכים מתוך שלות הנפש הרחבת הדעת
וכט"ם

הרוצה להשתתף בהוצאת הגליונות נא להתקשר למס' 3245-661-347
וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב